

an deze exe-
etstoets aan
kritisch oog
of, gelijk wij
lat deze ver-
verdere ver-
grepen doen
ok.
e verzen uit
ten op den hof
zonder dat ons
pleend.
pte strekken wij
om voorzichtig
al ghoet als een
ten stoet van
dsten zijn niet
poort.
pinstaken kan
zondt Gg ons
vergeten?
n tot in leag
vertaling het
nnen.
l, een enkele
aling zooveel
rijpelijk moet
oogd.
uidelijke ver-
niet te loof
ten heen.
al zoo groot
oet voor een
ezond gezins-
en zaak van
HEPP

ij wenschi, geef ik hier nogmaals in 't kort m'n
goudeel.

Vrager is blijkbaar ten volle overtuigd van de
schrikkelijke schuld, die over zijn ziel brengt wie
met voorbedachten rade en met volle oordeel des
onderscheids een eind aan eigen leven maakt. 'k Be-
hoef hier derhalve niet in het licht te stellen, hoe
in dergelijk vergrjip aan eigen leven een saam-
knooping van zoo velerlei en zoo gruwelijke zonde
ligt, dat onze Gereformeerde Moralisten, zonder uit-
zondering, van oordeel waren, dat Gods Woord voor
wie in deze zonde van ongelooft, opstand tegen God,
en verachting van den tijd der genade stierf, geen
hoop op zielsbehoudenis overlaat.

Wat S. vraagt, is alléén, of vrees voor zulk een
oordeel ons ook beklemmen moet ten opzichte van
iemand, die zich in zijn leven als een kind Gods
openbaarde, en in chronische krankzinnigheid of in
een vlieg van verstandsverlijstering zichzelf ten
kort deed.

En op die vraag hebben al onze Gereformeerde
zeld-kundigen even eenparig en even beslist een
antkennend antwoord gegeven.

En bij eenig nadenken is het niet moeilijk in
te zien, dat ze daarin juist oordeelden.

Wie in krankzinnigheid, of ook, wat op hetzelfde
neekomt, in een vlieg van waanzin, de hand aan
eigen leven slaat, handelende zonder te beseffen wat
lij deed. Hij heeft noch van te voren noch in het
oogenblik zelf, waarin hij de daad pleegde, de
zonde ervan ten volle ingezien. Ik zeg: „ten volle”,
omdat er allerlei graad van krankzinnigheid is, en
niet bij elken graad alle zedelijke onderscheiding
ontbreekt.

Doch in 't algemeen kan men zeker wel aan-
nemen; dat wie, onder zulke omstandigheden een
eind aan zijn leven maakt, niet weet wat hij doet.

En dat niet-weten is bij zulk een geen schuldige
onwetendheid, als b.v. die van de Joden
en heidenen, die Jezus aan 't kruis sloegen, en
welke Jezus toch nog liet gelden als een grond
voor de bede, dat het hun vergeven mocht worden.

Zo zijn derhalve op het moment van hun droeve
daad op één lijn te stellen met een jong kind,
dat nog het onderscheid tusschen goed en kwaad
niet kent, zelfs niets vermoedt b.v. van het gevaar
van het spelen met een wapen, en dan, al spelend
zichzelf of een ander doodelijk verwondt.

En als we nu zien, hoe God de Heere in de
wetten, welke Hij door Mozes aan Israël gaf, steeds
met alle zorg onderscheid maakt tusschen een zonde
in dwaling en onwetendheid en een zonde met
opgeheven hand, zóó dat Hij b.v. voor wie zonder
het te willen, oorzaak werd van zijns naasten
dood, veilig uitkomen naar één der vrijsteden
beslikte — dan zou het een vergrijp zijn aan Gods
rechtvaardigheid niet alleen, maar ook aan Zijn
barmhartigheid, gelijk we die uit Zijn Woord ken-
nen, ook maar een oogenblik voet te geven aan
de gedachte, dat Hij, wie in waanzin een eind
aan zijn leven maakte, de volle schuld van dit
vergrjip toerekenen zou.

sen grijpend, als ze er zijn), of dat ze een kwade macht
is, die verderf brengt, of beeld van onsterfelijkheid, of
de reïncarnatie van gestorvenen; ook konden we eraan
herinneren, dat de slang gevreesd wordt, omdat ze steekt
met de tong, of vijandig sist, of boos is (Job 20:16,
Ps. 140:4, Ps. 58:8, Num. 21, enz.).

Maar dit is alles vergeefsche moeite en nuttelooze
omhaal.

Reeds in den Talmud vinden we de voorstelling van
den satan als de „oude slang”, omdat hij bij den aan-
vang der geschiedenis in een slang optrad. En gelijk
daar de slang wordt geteekend als het sluwe, verleidende
beest (een voorstelling, die in 2 Cor. 11:3 terugkeert),
daarom wordt ook in de Openbaring de duivel „slang”
genoemd, om aan te duiden, dat dezelfde listige verlei-
dingmacht nog in hem woont, als die, welke in den be-
ginne de wereld tot ellende gebracht heeft. Zoo had Jo-
hannes volstrekt niet alle mythologien van de heidenen
noodig, om aan te toonen, dat Jezus Christus de over-
winnar is van de in de „oude slang” optredende en af-
gebeelde heilsche macht; want de oer-belofte, het oude
evangelie van Genesis 3, met name in vrs 15, had hem
in die richting reeds gewezen en de stof voor zijn
profetie kunnen leveren. Want evenals b.v. in een weten-
schappelijk bedoeld betoog van een ethische als prof.
Obliak erkend wordt, dat de slang in Genesis 3 een
„gewoon” dier is, een „bepaald” dier, dat „letterlijk”
op den buik gaande voorgesteld wordt, maar dan ook
zoo aanknooppingspunt wordt voor een boven de zin-
tuigelijk-waarneembare werkelijkheid uitvoerende
profetie, die straks evangelie wordt van vrouwenzaad, dat
de slang komt verpletteren, evenzoo nemen wij, die de
Schrift als een eenheid gelooven, gereedelijk aan, dat
de Geest der profetie met opzet de lijn van Genesis
doortrekt tot Openbaring, en door heel de Schrift heen
zoo de prediking weeft van een slang, dus een slangen-
beginsel, een slangenzaad, dat het satanische in zich
heeft en het onder de menschen vertegenwoordigt, —
maar dan ook daartegenover van het zaad der vrouw
(in Openbaring 12 „de mannelijke” Zoon der vrouw) die
den draak verslaat, de slang overwint en den duivel te-
niet maakt.

om de bijbelsche gegevens voor onzen geest tastbaar te
maken, geen al te gemakkelijke hulp uit deze apokalyptische
voorstellingen kunnen betrekken. Immers, het
visioen is niet een dogmatisch betoog en de in dat
visioen optredende beelden en symbolen zijn geen klaar
uitgewerkte begrippen.

We zullen ons dan ook wel moeten vergenoegen met
de opmerking, dat de voorstelling van den duivel als
„oude slang” op sluw overleg, op listig wegen van de
kansen, wijst. Het feit, dat de naam slang („ophis”)
kan worden afgeleid van den werkwoords-stam „op-”,
die „zien”, „loeren” beteekent, wijst ons ook in die
richting.

Op dat „zien”, het loeren, het „zinnen” op het kwaad
valt dan ook de nadruk. Niet op het „doen”, het „vol-
voeren” van het kwaad.

En dat is wel te onthouden.

En was het bovendien een kind van God, dat
tot zoo droevig een einde kwam — hoe zou het
dan denkbaar zijn, dat zulk een einde 's Heeren
onberouwelijke verkiezing en roeping te niet zou
doen!

Neen, dan geldt óók in dat geval het woord des
apostels, dat zelfs de dood Gods kind niet scheiden
kan van de liefde zijns hemelschen Vaders, die
daar is in Christus Jezus, onzen Heere.

Nu heeft men wel bewoerd, en het schijnt zelfs
hier en daar een vrij algemeen verbreide meening
onder christenen te zijn, dat God de Heere niet
toelaten zal, dat één Zijner kinderen op zulk een
wijze zijn einde vindt; maar vooreerst vindt zulk
een meening geen schijn van grond in Gods Woord,
en in de tweede plaats zijn de voorbeelden dat
menschchen, die op grond van hun openbaar en ook
van hun intiem leven, door wie hen het best kenden
voor oprechte kinderen Gods werden gehouden,
in waanzin de hand aan zichzelf sloegen, zóó
weinig zeldzaam, dat deze meening ook in de
ervaring geen zweem van steun vindt.

Ik meen daarom, dat de vraag van inzender,
op grond van wat Gods Woord ons leert, met een
zeer beslist „neen” te beantwoorden is.

Zoo S. over deze materie gaarne broedvoerder
ingelicht wordt; verwijs ik hem, behalve naar het
„Heraut”-artikel van Prof. Kuiper, dat hij-zelf reeds
noemde, naar de uitlegging van gebod 6 in „Van
's Heeren Ordinantiën” door Prof. Geesink.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

„Gezin en School”.

De Schoolraad stelde op zijn Jaarvergadering
dozen keer het hoogst belangrijke onderwerp „Ge-
zin en School” aan de orde. Hij bedoelde vooral
te vernemen uit de verschillende hoeken van ons
land, wat er overal gedaan wordt, om den band
tusschen huis en school te versterken.

Ds J. L. Pierson, de Voorzitter, was zelf de in-
leidder. Wie hem de laatste jaren heeft gevolgd in
zijn betoogen op het terroen van het onderwijs,
begroep wel vooruit, dat de wet van 1920 bij
dit onderwerp niet ongemoeid werd gelaten. Deze
wet heeft volgens Ds J. L. Pierson onder meer
dit kwaad gesticht, dat ze een wig heeft gedreven
tusschen gezin en school. 't Sprekt vanzelf, dat
nu alle middelen moeten worden beraamd, om
het kwaad in zijn hartader aan te tasten. Alleen
dan, wanneer we weer onder een geheel andere
schoolwet leven, kunnen die twee, gezin en school,
in normale verhouding tot elkaar komen te staan.
Daar legde de spreker allen nadruk op. Daarom
sloeg hij de andere middelen, die worden aange-
wend, niet zoo hoog aan. Ouderavondten noemde
hij maar gunstmiddelen.

't Sprak vanzelf, dat niet allen dit met den Re-
ferent eens yaren. Men had zoo in het algemeen
nog al wat met de ouderavondten op en verzekerde,

dat men voor een gewone ledenvergadering niet
voldoende belangstelling vond. Daar komen secre-
taris en penningmeester hun verslag ufbrennen,
daar moeten stemmingen worden gehouden, alte-
maal dingen, die menigeen wel geloof. Daar wil
hij niet een avond den gezelligen huiselijken kring
voor verlaten of ander noodzakelijk werk voor
laten liggen. En zeker is het ook waar, dat deze
geringe belangstelling voor de ledenvergaderingen
van de Schoolvereniging niet datert van de Wet
van 1920. Daar worstelde men veel vroeger ook
al mee en als men daarnaar de belangstelling
in school en onderwijs moest afmeten, dan stond
de zaak van het Christelijk Onderwijs maar zwak-
jes. Neen, die liefde kan goed bestaan, al loopen
de menschen niet druk naar de vergaderingen.

Daarmee is de zaak natuurlijk niet goedgemaakt,
maar aan den anderen kant kan van het Bestuur
soms ook wel wat meer worden gedaan, om de
vergaderingen wat aantrekkelijker te maken.

Aardig vond ik de regeling op een van de plaat-
sen, waar eerst de leden van de Schoolvereniging
samenkwamen, de zaken afdeden en dan meteen
overgingen tot het houden van een ouderavond,
waar dan ook de moeders verschenen, zoo'n uur,
anderhalf later.

Ook is het niet ondienstig, om aan de Jaarver-
gadering van de leden der Schoolvereniging te
verbinden de bespreking van de Agenda's voor
Unie en Schoolraad b.v. of van het Ger. School-
verband. Op die wijze leert men de menschen mee-
leven met de groote Vereenigingen. Ds Pierson had,
dunkt mij, gelijk, zal de verhouding gezond worden,
dan moet in het leven van de Schoolvereniging
de belangstelling en het meeleven van het gezin
uitkomen.

Maar daarom behoeven de andere middelen niet
minder geacht te worden. Ouderavondten doen
goed werk. Ze vinden navolging bij de overzijde.
In menig dorp en in menige stad is dat voor vele
ouders een avond van gewicht en voor de kinderen
een avond van spanning, want vader en moeder
gaan het werk van de kinderen zien. Dat de kin-
deren ook zoo'n avond, al is het maar alleen
om eens een versje te zingen of een beetje gymna-
stiek te maken, aanwezig zouden zijn, vond geen
onverdeelde instemming. 't Wordt voor de kinderen
te laat.

De publieke les schijnt niet veel gehouden te
worden, kwam althans op de vergadering van den
Schoolraad niet ter sprake. Daar krijg je de vaders
natuurlijk maar zelden. 't Levert ook een beetje
gevaar voor vertooning op. Wie is er nu gewoon
aan het werk, wanneer de klas vol met belang-
stellige ouders is?

Een aardige vorm van belangstelling is ook, zoo-
als men het deed op een enkel dorp, waarvan ik
eens hoorde. Daar stapten de vaders, wanneer ze
bij regenachtig weer niet op het land konden
werken, zoo naar de school binnen. „Wij komen maar
eens bij U kijken, meester!” De meester vond dat
best en zoo kregen die mammen toch een goed

nu de leiding, en die eerst offensief was en vooruit
stormde, moet straks zich tot de defensieve houding be-
palen, hij moet achteruit, hij gaat terug, en hij wordt
eens volkomen verslagen. Hij is de leiding kwijt.

Dat is christelijke apokalyptiek; ze is sterk van ver-
wachting en van geloof. Ze is van een zalige verwarring;
want ze ziet een Lam, dat geslacht is, maar dat toch
weer „staat”; en hier is het staan de heerschappij van
den zwakke. En zoo ziet ze een draak, die vliegen en
slaan en springen wil, maar die eveneens „staat”; doch
nu is het „staan” de vernietiging van den sterke. Van
nu aan zult gij zien de hemelen geopend en de engelen
Gods zich stortende op den draak, die dreiging en
moord blies tegen het kind der vrouw, den Zoon des
mensen. . . .

En datzelfde sterke overwinningsbewustzijn legt de
Openbaring nu óók in de uitbeelding van de „oude
slang”. Aan het begin van den bijbel een slang. Aan het
einde nóg een slang, en het is de „oude” slang. . . . de
slang is niet gegroeid. In het begin van de worsteling
heeft die oude slang tegenover zich: een kind, dat in
smart geboren wordt en dat tot God en zijn troon moet
opgetrokken worden, om aan de woede van de slang te
ontgaan. . . . Maar aan het einde van het boek is dat
kind uitgegroeid tot een volkomen man, een koning
der koningen en een heer der heeren, en de slang. . . . nu
ja, die is ook aan het einde NOG maar „slang”. . . . De
slang is niet gegroeid; en niet heeft de slang getrim-
meerd. Want de „slang”, de duivel, is wel de „ziende”,
maar minder de „doende”. Hij beraamt wel plannen,
maar volvoert ze niet. Hij wil wel konen tot het zevental
van Gods volkomenheid, maar bereikt zijn zevenden
dag van voltooiing niet. „Zien” is nog niet grijpen, en
beramen is nog niet doen. Zie de „oude slang”. Zij is
groot van raad. Zie den eeuwigen God, die de alpha en
omega is. Hij is groot van raad. Maar Hij is óók groot
van DAAD. Doch „zien” is maar het vermogen der
slang. Die naam is in dit verband nog troostelijk; en de
bijbel, die van den draak de verschrikking en van de
slang de sluwheid ons teekent, is van de heidensche dra-
kengevechten en van alle mythologisch slangenekronkel
verder verwijderd dan het Oosten van het Westen.

K. S.